

8

МАТЕРИАЛИ
ЗА VI МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНА ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦИЯ

«ДИНАМИКАТА
НА СЪВРЕМЕННАТА НАУКА -
2010»

07-15 юли 2010

Том 8
Лекарство
Психология и социология
Биологии
Химия и химически
технологии
Екология
Ветеринарна наука
География и геология

София
«Бял ГРАД-БГ» ООД
2010

МАТЕРИАЛИ
ЗА VI МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНА ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ
«ДИНАМИКАТА
НА СЪВРЕМЕННАТА НАУКА -
2010»

07-15 юли 2010 година

Том 8
Лекарство
Психология и социология
Биологии
Химия и химически технологии
Екология
Ветеринарна наука
География и геология

София
«Бял ГРАД-БГ» ООД
2010

То публикува «Бял ГРАД-БГ» ООД, Република България, гр.София,
район «Триадица», бул. «Витоша» №4, ет.5

**Материали за 6-а международна научна практическа
конференция, «Динамиката на съвременната наука», - 2010.**
Том 8. Лекарство. Психология и социология. Биологии.
Химия и химически технологии. Екология.
Ветеринарна наука. География и геология.
София. «Бял ГРАД-БГ» ООД - 64 стр.

Редактор: Милко Тодоров Петков

Мениджър: Надя Атанасова Александрова

Технически работник: Татяна Стефанова Тодорова

Материали за 6-а международна научна практическа конференция,
«Динамиката на съвременната наука», 07-15 юли 2010 година
на Лекарство. Психология и социология. Биологии.
Химия и химически технологии. Екология. Ветеринарна наука.
География и геология.

За ученици, работници на проучвания.

Цена 10 BGLV

ISBN 978-966-8736-05-6

© Колектив на автори, 2010
© «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2010

ПСИХОЛОГИЯ И СОЦИОЛОГИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКА ПСИХОЛОГИЯ

К.психол.н. Панасенко Н.М.

Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ СМислоУТВОРЮЮЧИХ МОТИВІВ НА ВИБІР ПРОФЕСІЇ У ВИПУСКНИКІВ ШКОЛИ-ІНТЕРНАТУ

Постановка проблеми. Однією з найбільш актуальних проблем сучасної освіти є побудова такого процесу учення, який міг би бути основою формування мотиваційної сфери учнів.

Професійне самоусвідомлення розпочинається вже в старших класах середньої школи. Учні-старшокласники перебувають у процесі пізнання й самооцінки своїх наявних якостей відносно до майбутньої професії. Саме в цей період учні старших класів, особливо випускники, оцінюють наявні досягнення, планують напрямки і шляхи саморозвитку. До основних функціональних і структурних компонентів професійного самоусвідомлення обов'язково входить мотиваційний компонент.

А смислоутворюючі мотиви визначають внутрішнє ставлення індивіда до діяльності як до особистісно значущої, займають провідне домінуюче положення в мотиваційно-смиловій сфері особистості, визначають загальну спрямованість діяльності, її місце в системі особистісних відносин і цінностей. Головними ознаками смислоутворюючих мотивів є: а) смислоутворююча функція, б) провідне місце в ієрархії мотивів діяльності індивіда.

Метою статті є виявлення, на основі теоретичного та експериментального досліджень, особливостей впливу смислоутворюючих мотивів на вибір професії у випускників шкіл (на базі інтернатних закладів).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Тісний зв'язок проблем психології мотивації, психології особистості та психології регуляції діяльності визначає складність досліджень смислоутворюючих мотивів, які розпочалися в 60-70 роках двадцятого сторіччя як частина досліджень смислів діяльності (А.Г. Асмолов, Ф.В. Бассін, Б.С. Братусь, Ф.Е. Василюк, В.К. Вилюнас, П.Я. Гальперін, В.П. Зінченко, Д.А. Леонтьєв, В.В. Столін, О.К. Тихомиров та ін.). Найбільш важливими дослідженнями в даному напрямі по праву вважаються роботи О.М. Леонтьєва та його послідовників. М.І. Алексєєва, Л.І. Божович, Е.Б. Гончарова, В.Грабал, М.Ф. Добринін, О.К. Дусавицький, А.К. Маркова, М.В. Матюхіна, В.А., Семиченко, Г.І. Щукина, та ін. під смислоутворюючими моти-

вами, адекватними цілям діяльності, традиційно вважають мотиви пізнання. Вчені дійшли висновку, що усвідомлення індивідом значущості діяльності слугує перетворенню пізнавальних мотивів на усвідомлювані мотиви навчання.

В нашому дослідженні мотиви вибору майбутньої професії (а саме: мотиви власної праці, соціальної значущості праці, самоствердження в праці та професійної майстерності) виділяються в якості смислоутворюючих, які у свою чергу є компонентом системи смислових утворень особистості.

Організація та експериментальна база дослідження. Емпіричне дослідження проводилося у 2009 році на базі спеціалізованої загальноосвітньої школи-інтернату I – III ступенів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у м. Буча, Київської області серед учнів II класу.

Методами дослідження стали: теоретичний аналіз літератури, анкетування, тестування і метод статистичної обробки результатів. З метою вивчення найважливіших, з нашої точки зору, особливостей розвитку професійної мотивації та спрямованості в учнів-випускників було обрано такі методики: анкета для школярів; анкета «Мотиви вибору» для вивчення мотивів майбутньої професійної діяльності; диференційно-діагностичний опитувальник (ДДО) Є.О. Клімова для визначення професійної спрямованості особистості; «Карта інтересів» (визначення провідних інтересів учнів); методика Джона Холланда для оцінки професійного типу особистості учня;

Результати дослідження. За вказаними вище методиками було отримано результати, які, на наш погляд, розкривають особливості розвитку смислоутворюючих мотивів у випускників інтернатних закладів.

За результатами проведеної «Анкети для школярів» більшість учнів, а саме 70,8 % відповіли, що вже визначилися з майбутньою професією, причому 79,2 % зробили це самостійно, а 20,8% – за порадою батьків. Дуже хочуть мати саме обрану професію 75,0 %, а для 25,0 % – це особливого значення не має. Більшість учнів вважають, що їхні здібності переважно відповідають вимогам майбутньої професії, а саме 75,0 %, а 12,5 % вважають, що їхні здібності повністю відповідають обраній професії. На перше місце поставили те, що у обраній професії найбільше привабливе можливість отримувати від неї задоволення. На другому місці за привабливістю опинилися можливість отримати престижну професію та те, що вона надасть можливість розкрити свої здібності. Бажання бути корисним суспільству та багато заробляти займає третю позицію. Більшість учнів готові до спілкування з людьми стільки, скільки це буде потрібно для роботи, а саме 66,7 %. А якнайчастіше спілкуватися з людьми воліють 33,3 %. Без особливих труднощів організувати та керувати зможуть 50,0 %, стільки ж учнів вважають, що зможуть справитися з управлінням людськими ресурсами. Серед учнів нашої вибірки 29,2 % вважають, що зможуть у майбутньому навчати інших без особливих труднощів та 70,8 % вважають, що зможуть з цим справитися. До роботи, пов'язаної з відповідальністю, найбільше готові 20,8 %, а 79,2 % – до відповідальності у необхідних межах. До роботи, пов'язаної з великим ризиком, готовий тільки 1 учень. Стосовно привабливості

майбутньої професії, то на перше місце учні поставили можливість допомагати людям; на друге – можливість бути незалежним від керівників і колег; на третє – можливість навчати інших; на четверте – можливість захищати людей і на останнє місце поставили можливість керувати людьми. Серед респондентів 52,5 % відповіли, що мають повну та досить значну інформацію про сучасні професії. Навчальна успішність серед учнів, що відповіли на питання анкети, така: 33,3 % навчаються переважно на 9-11 балів, а 66,7 % – на 7-8 балів. Тобто, середня успішність серед учнів нашої вибірки – 8 балів.

У таблиці 1 наведені результати дослідження, проведеного за анкетною «Мотиви вибору».

Таблиця 1

Результати дослідження за анкетною «Мотиви вибору»

Назва мотивів	Рівні розвитку мотиву (%)		
	Низький рівень (%)	Середній рівень (%)	Високий рівень (%)
МВП	8,3	87,5	4,2
МСЗП	16,6	83,4	0
МСП	33,3	66,6	0
МПМ	62,5	33,3	4,2

У таблиці: МВП – мотиви власної праці, МСЗП – мотиви соціальної значущості праці, МСП – мотиви самоствердження в праці та МПМ – мотиви професійної майстерності.

Як видно з таблиці 1, найнижчу сформованість серед смислоутворюючих мотивів мають мотиви професійної майстерності, а от мотиви власної праці, мотиви соціальної значущості праці та мотиви самоствердження в праці мають здебільшого середній рівень розвитку. Але у 4,2 % учнів мотиви власної праці та мотиви професійної майстерності вже мають високий рівень розвитку.

Результати, отримані після проведення диференційно-діагностичного опитувальника (ДДО) Є.О. Клімова, вказують на те, що більшість учнів нашої вибірки здатні працювати у професіях типу «людина-людина», а саме 41,6%, 29,2% – у професіях типу «людина – художній образ», по 12,5% – у професіях типу «людина-природа» та «людина – техніка» і лише 4,2% схильні працювати у професіях типу «людина – знакова система».

У таблиці 2 наведені результати дослідження за «Картою інтересів».

Наведені у таблиці 2 результати визначення провідних інтересів учнів і діагностики пізнавальних інтересів, підтверджуються результатами дослідження, проведеного за допомогою методики Джона Холланда для оцінки професійного типу особистості учня. Реалістичний тип особистості в нашій вибірці не виявлений. Соціальний та підприємницький – мають по 25,0 %, конвенціональний та артистичний тип особистості мають по 20,8%, а от інтелектуальний – мають 8,33% учнів нашої вибірки.

Таблица 2

Результати дослідження за анкетой «Карта інтересів»

№ в «Карті інтересів»	Професія	Кількість (в %)	Кількість осіб
КІ-4	Медицина	12,5	3
КІ-18	Журналістика	16,6	4
КІ-19	Суспільна діяльність	29,2	7
КІ-20	Педагогіка	20,8	5
КІ-21	Право, юриспруденція	16,7	4
КІ-22	Сфера обслуговування	4,2	1
Всього:		100	24

Був проведений кореляційний аналіз результатів нашого дослідження за критерієм Спірмена. За яким мотиви власної праці в учнів 11-х класів школи-інтернату мають негативну кореляцію з бажанням у майбутній професії навчати інших, тобто вони більш зосереджені на власному професійному розвитку та не схильні до навчання інших. Також ці мотиви мають негативний кореляційний зв'язок з бажанням мати роботу, яка буде пов'язана з відповідальністю. Мотиви соціальної значущості праці здебільшого мають учні, схильні працювати у майбутньому у професіях, які належать до системи «людина-природа» та негативно пов'язані з бажанням працювати у журналістиці. Розвиненість мотивів самоствердження в праці мають позитивний кореляційний зв'язок з бажанням мати роботу, яка буде пов'язана з відповідальністю та з роботою у сфері обслуговування і негативно з навчальною успішністю та інтелектуальним типом особистості. Тобто вони не пов'язують відповідальність у роботі з власною навчальною успішністю та не вважають таку роботу інтелектуальною. Мотиви професійної майстерності мають негативний кореляційний зв'язок з роботою у системі «людина-природа», що вказує на те, що учні не вважають за можливе у цих професіях набути професійної майстерності (на відміну від професій у системі «людина-людина», де ця майстерність є необхідною). Очевидно, учні вважають, що робота у журналістиці вимагає відповідальності та навчальної успішності, а у сфері обслуговування та торгівлі навчальна успішність не потрібна.

Виявлені особливості впливу смислоутворюючих мотивів на вибір професії у випускників школи-інтернату дають можливість для розроблення рекомендацій щодо удосконалення методів професійної орієнтації в закладах освіти.

ВИСНОВКИ

Смислоутворюючі мотиви визначають ставлення випускника до майбутньої професійної діяльності як до особистісно значущої, займають провідне домінуюче положення в мотиваційно-смысловій сфері їхньої особистості, визначають загальну спрямованість діяльності.

Більшість серед учнів нашої вибірки схильні до праці у професіях типу «людина-людина» та у професіях типу «людина – художній образ». Також з'ясовано, що чим вищим є рівень сформованості мотивів самоствердження в праці, тим більшою буде схильність до відповідальності в майбутній професійній діяльності. Учні не пов'язують відповідальність у роботі з власною навчальною успішністю та не вважають роботу у сфері обслуговування та торгівлі інтелектуальною. Було з'ясовано, що чим вищим є рівень розвитку мотивів власної праці у випускників, тим більше це впливатиме на небажання мати відповідальну роботу.

Отже, ієрархію смислоутворюючих мотивів у випускників школи-інтернату складають мотиви: професійної майстерності, соціальної значущості праці, самоствердження та власної праці. Вони здатні здійснювати зворотній вплив на трудову поведінку особистості.

Формування смислоутворюючих мотивів активізує навчально-виховний процес, надасть можливість вдосконалити знання і вміння, підвищить інтелектуальний рівень випускників, що є основою їхнього адекватного вибору майбутньої професії.

Як видно з проведеного дослідження, учні-випускники у виборі майбутньої професії не завжди керуються вимогами до професії та власними психологічними особливостями.

Однак, якщо вибір уже здійснений, учні хочуть оволодіти саме певними професіями, то тоді можна говорити про необхідність застосування спеціально розробленої корекційно-розвивальної програми, завдяки якій учні отримають необхідні знання, вміння й навички для ефективної в майбутньому професійної діяльності.

Література:

1. Божович Л.И. Проблемы формирования личности: Избран. психол. тр. – М.-Воронеж, 1995.- 348 с.
2. Вербицкий А. А., Платонова Т. А. Формирование познавательной и профессиональной мотивации. М., 1986. – 172 с.
3. Зеер Э.Ф. Психология профессионального развития: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Э.Ф. Зеер.- 2-е изд.стер. – М.: Изд. центр «Академия», 2007. – 240 с.
4. Панасенко Н.М. Дослідження психологічних особливостей розвитку професійної мотивації та конфліктної компетентності у випускників школи //Актуальні проблеми психології. Том V: Психофізіологія. Психологія праці. Експериментальна психологія. Випуск 9 / За ред. Максименка С.Д. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2009 – С. 298 – 309.
5. Ржевська З.О. Формування смислоутворюючих мотивів // Психологія. 36. наук. праць. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2002. – Випуск 18. – С. 106–111.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЛЕКАРСТВО

ЕКСПЕРИМЕНТАЛНАТА И КЛИНИЧНА ФАРМАКОЛОГИЯ

- Яковлєва Л.В., Чорна Н.С., Леницька О.Б., Половко Н.П.**
Вивчення гострої токсичності гелю біфоназолу 3

КЛИНИЧНАТА МЕДИЦИНА

- Бутвиловский А.В., Петрович Н.И., Тарасюк Д.И., Патапов Е.В.**
Оценка взаимосвязи эффективности профилактической герметизации постоянных зубов у детей с активностью кариозных поражений и кариесрезистентностью эмали 6
- Ситало С.Г., Шужележко В.С., Снисаренко В.Г.,
Абед Хамад Абдулкадер Сулейман**
Лабораторная диагностика криптоспоридий 9

ХИГИЕНА И ЕПИДЕМИОЛОГИЯ

- Жетибаев С.Д., Воробьева А.В., Ким М.М., Бабежданова С.Ш.,
Балпукова С.Т.** Гигиенические аспекты контроля
за применением пестицидов в аграрном секторе 11

ПСИХОЛОГИЯ И СОЦИОЛОГИЯ

ПЕДАГОГИЧЕСКА ПСИХОЛОГИЯ

- Панасенко Н.М.** Особливості впливу смислоутворюючих мотивів
на вибір професії у випускників школи-інтернату 14

СОЦІАЛЕН ПСИХОЛОГІЯ

- Єсік А.** Етнопсихологічні особливості студентів
як предмет сучасних психологічних досліджень 19
- Грищенко Е.Г.** Теоретико-методологические основания эмпирического
исследования специфики детско-родительских отношений семейной системы
в условиях поликультурного пространства 24

БИОЛОГИИ

МИКРОБИОЛОГИЯ

- Дрегваль О.А., Тюркіна А.Ю., Черевач Н.В., Вінніков А.І.**
Вивчення токсигенних властивостей різних штамів *bacillus thuringiensis*..... 29
- Дрегваль О.А., Кириченко І.О., Черевач Н.В., Вінніков А.І.**
Селекція штамів ентомопатогенних бактерій 33

БИОХИМИЯ И БИОФИЗИКА

- Limanskaya L.A., Pakhomova E.V., Trusova V.M., Gorbenko G.P., Deligeorgiev T., Vasilev A., Kaloianova S., Lesev N.**
Delivery of new potential antitumor drug by liposomal nanosystems..... 37

ХИМИЯ И ХИМИЧЕСКИ ТЕХНОЛОГИИ

ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ С ТВОРБА ОТ НОВИ МАТЕРИАЛИ И ТЕХНОЛОГИИ

- Михайловська Т.М., Намісник І.П.** Дослідження впливу ізопропіламіної солі N-фосфометилгліцину на процеси солеосадження та біообростання 41

ЕКОЛОГИЯ

ЕКОЛОГИЧНИ И МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ В ГРАДСКИ И ПРОМИШЛЕНИ ОБЛАСТИ

- Даянов И.Р.** Экологические последствия загрязнения биocenозов нефтью 44

ЕКОЛОГИЧНО НАБЛЮДАВАНЕ

- Совгіра С.В., Гончаренко Г.Є., Люленко С.О.**
Проблеми збереження рослинного світу квазіприродних екосистем..... 47
- Поспелова О.А., Степаненко Е.Е., Еременко Р.С.** Влияние антропогенной нагрузки на древесную растительность г.Ставрополя 51

ВЕТЕРИНАРНА НАУКА

ВЕТЕРИНАРНА ЛЕКАРСТВО

- Тойкина Г.Н., Кесикбаева Н.** Влияние использования минеральных добавок на яичную продуктивность кур-несушек породы PG+ кросс 55

ГЕОГРАФИЯ И ГЕОЛОГИЯ

РЕГІОНАЛНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЩЕСТВА

Баланюк Л., Халак С.Г. Природний приріст населення України	58
---	-----------